על גבי חרם מותר ורבה אמר על גבי חרם

נמי אסור משום דקא מוליד ריחא רבה ורב

יוסף דאמרי תרוייהו "סחופי כסא אשיראי

ביומא מבא אסור מ"מ משום דקמוליד

ריחא ומ"ש ממוללו ומריח בו וקוממו ומריח

בו התם ריחא מיהא איתא ואוסופי הוא

דקא מוסיף ריחא הכא אולודי הוא דקמוליד

ריחא רבא אמר בעל גבי גחלת נמי מותר

מידי דהוה אבשרא אגומרי דרש רב גביהא

מבי כתיל אפתחא דבי ריש גלותא קטורא

שרי א"ל אמימר מאי קמורא אי ייקטורא

בידי מעשה אומן הוא ואי לעשן אסור דהא

קא מכבה אמר ליה רב אשי לעולם לעשן

ם בידי דהוה אבשרא אגומרי איכא דאמרי

א"ל אמימר מאי קמורא אי קמורא ביִדי

ימעשה אומן הוא אי לעשן אסור דקא מוליד

ריחא אמר רב אשי אנא אמריתה נהליה

ומשמיה דגברא רבה אמריתה נהליה לעולם

לעשן ומידי דהוה אבשרא אגומרי: ועושין

גדי מקולם: תניא רבי יוםי אומר יתודום איש

רומי הנהיג את בני רומי לאכול גדי מקולם

בלילי פסחים שלחו ליה אלמלא תודום

אתה גוזרנו עליך נדוי שאתה מאכיל את

בני ישראל קדשים בחוץ קדשים סלקא דעתך אלא אימא כעין קדשים: כותני' ישלשה

דברים רבי אלעור בן עזריה מתיר וחכמים

אוסרים יוצאה ברצועה שבין קרניה

יומקרדין את הבהמה ביו"מ יושוחקין את

הפלפלין ברחים שלהן ירבי יהודה אומר אין

מקרדין את הבהמה ביום מוב מפני שעושה

חבורה •אבל מקרצפין וחכמים אומרים אין

מקרדין אף לא מקרצפין: גכו' "למימרא

דר' אלעזר בן עזריה חדא פרה הויא ליה

והאמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר

רב תליםר אלפי עגלי הוה מעשר רבי

אלעזר בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא

תנא לא שלו היתה אלא של שכנתו היתה

ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו:

ומקרדין את הבהמה ביו"ם: תנו רבנן יאיזהו

קרוד ואיזהו קרצוף קרוד קטנים ועושין חבורה

קרצוף גדולים ואין עושין חבורה יוג' מחלוקות

בדבר רבי יהודה סבר ידבר שאינו מתכוון

אסור מיהו קרוד קשנים ועושין חבורה קרצוף

גדולים ואין עושין חבורה ולא גזרינן קרצוף

אטו קרוד ורבגן סברי נמי כר' יהודה דבר

א"ח סי תקיא סעיף ד ט ט ט מריים בס מוש"ע בהג"ה: בא ב מיי שם מוש"ע : 55

שר ג מיי' פ״ח מהל' יו״ט הלי יד [ופכ״ב מהל' שבת הל' כבן טוש"ע א"ח סי חקיט סעיף ה וסי חקמא סעיף ג:

צה ד מיי׳ פ״ד מהלכות י"ט הלכה טו סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי מקכג סעיף א: צו ה מיי שם פ"ג הל' יב טוש"ע א"ח סי'

תקד סעיף א: צו ו מיי׳ פ״א מהל׳ שנת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי שלו סעים

רבינו חננאל

ר' ירמיה אמר ע"ג חרס מותר. רבה ורב יוסף אמרי אפילו ע"ג . חרס אסור משום דמוליד וווס אטור משום רמוליד ריחא. וכן סחופי כסא אשיראי. ואקשינן עלייהו מ״ש מהדס דתניא מוללו ומריח בו קוטמו ומריח בו. ופרקינן גבי הדס ריחא מיהא איתא ואוסופי מוסיף עלה, הכא מוליד דיחא. רבא אמר ע"ג גחלת לעשן פירות מותר, מידי דהוו אצליית בשר ע"ג גחלים שאע"פ שתחילתו מכבה וסופו מבעיר שרי. מכבון וסופו מבעין שוי. דרש רב גבי הא קיטורא שרי, ואמר אמימר אי (איכא) [קיטורא] בידי מעשה אומן הוא ואסור. אי לעשן פירות הא מוליד ריחא ואסור. ואסיקנא אמר רב אשי אנא אמריתה ניהליה לרב גביהא ומשמא דגברא לעשז שרי מידי דהוה דשמעתין לגמר את הבית ר"ג מתיר וחכמים אוסרין, יקי״ל כחכמים. ולעשות להריח ולגמר מוגמר להריח ולגמר כלים לא איתפריש דשרי. בר מעישון הפירות שהוא מותר. ועושין גדי מקולס בלילי פסחים וחכמים אוסרין. ירושלמי, תנא אי זהו גדי מקולס, כולו צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו. מקצתו שלוק ומקצתו צלי או מבושל אין זה גדי מקולס. לילי יו"ט של פסח עושין עגל מקולס, לילי עצרת ולילי סכות עושין גדי מקולס. תודוס איש רומי הנהיג את ישראל לאכול נדי מקולס לילי פסחים, שלחו לו חכמים אילולי לאו תודוס אתה גזרנו קורין אותן פסחים. ואמרו שהמאכיל לישראל כעין קדשים בחוץ, בר נידוי הוא. [מתני'] ג׳ דברים ר׳ אלעזר בן עזריה פרתו היתה יוצאה ברצועה

לל גבי חרם מותר. פי' רש"י משום שאין כאן ככוי ואי משום צב א מיי פ"ד מהלי הבורה הני הבורה הלאחר יד ושר לנושותה ביום נווב והר"ר הבערה הוי הבערה כלאחר יד ושרי לעשותה ביום טוב והר"ר ילחק פירש דשפיר הוי הבערה כדרכה ומ"מ שריא דקסבר דהבערה לעושה מלחכה חדשה: סחופי כסה השיראי. לכפות כוס מבושם על שלה לצורך שרי לעשותה ביום טוב וכן משמע בירושלמי [דמשילין] מהו

לאדלוקי נר של בטלה ביום טוב ר׳ יוסי אסר ורבנן שרו והטעם מאן דאסר סבר דהבערה לחלק ילתה והוי מלאכה ואסור לעשותה בי"ט ומאן דשרי סבר דללאו ילתה (א) והבערה שלא לצורך מותר לעשותה בי"ט ולא הוי אב מלאכה ומיהו החם האמר לא תאסור ולא תשרי ומכאן יש ליוהר מלעשות הבערה שלא לצורך כדקאמרינן בירושלמי לא תאסור ולא תשרי ומכל מקום על גבי גחלת אסור לפי שיש כבוי עם הבערה דלכולי עלמא האי לא שרי הואיל דאין זה דבר השוה לכל נפש ואפי׳ למאן . דשרי הבערה שלא לצורך כלל בירושלמי היינו לפי שישנו פעמים לצורך אוכל נפש אבל כבוי דלעולם אינו לצורך תקון אוכל נפש ודאי אסור לכולי עלמא בי"ט ורבא דשרי אף על גבי גחלת היינו משום דחשיב ליה דבר השוה לכל נפש דאם היו עשירים

לריכין הן לכך: תליםר אלפי עגלי הוה מעשר

רבי אלעור בן עוריה ובו'. ותימה והא ר' אלעור בן עזריה היה אחר חורבן הבית טובא דהא רבן גמליאל היה נשיא קודם ר׳ אלעזר בן עוריה ורבן גמליאל היה לאחר חורבן הבית דהא רבן יוחנן בן זכאי היה עושה תקנות מיד לאחר חורבן הבית משום דרבן גמליאל לא הגיעו ימיו להיות נשיח כדחמר משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי ואח"כ רבן גמליאל ואחר כך ר׳ אלעזר ור׳ אלעזר לא היה כי אם בן שמנה עשרה שנה כשהיה נשיא ונשיאותו לאחר חורבן ואמרינן בבכורות (דף נג.) דלאחר חורבן נתבטל כל מעשר בהמה א ויש לומר דלא נתבטל לאלתר כי אם לאחר זמן אי נמי אפטרופוס של רבי אלעור בן עוריה שהיה בימי הבית היה מעשר אי נמי לאו דוקא מעשר אלא שהיה נותן למלך בכל

שנה העשירית ב י: ושלש מחלוקות בדבר מר סבר גזרינן קרצוף וכו'. פירש ר"י דהלכה כר׳ שמעון שמתיר ודוקא במגררת של עץ דאין עושה חבורה

אבל במגררת שלנו שהן של ברזל כ"ע מודו דאסור דפסיק רישיה ולא

ימות הוא שתולש שערותג:

שאינו מתכוין אסור וגזריגן קרצוף אמו קרוד ור' אלעזר בן עזריה סבר לה כר' שמעון דאמר סדבר שאינו מתכוין מותר ובין קרוד ובין קרצוף שרי אמר רבא אמר רב נחמן אמר שמואל ואמרי לה אמר רב נחמן לחודיה יהלכה כר' שמעון שהרי רבי אלעזר בן עזריה מודה לו אמר ליה רבא לרב נחמן ולִימא מר הלכה כר' יהודה שהרי חכמים מודים לו א"ל אנא כר' שמעון ס"ל ועוד שהרי רבי אלעזר בן עזריה מודה לו: מתני

על גבי חרם. שהסיקו: מותר. דכבוי ליכא והבערה נמי ע"י שינוי היא כלאחר יד וליכא איסורא דאורייתא: דקמוליד ריחא. שנכנס בחרם שלא היה בו ריח ואסור מדרבנן שהמוליד דבר חדש קרוב הוא

השיראים של מלבוש להכנים בהן ריח הבושם שבכום: אסור. דקא מוליד ריח בשיראים: מאי שנא ממוללו ומריח בו. דתניא י במשילין גבי עלי בשמים מוללו בין אלבעותיו כדי להוליא ריחו או קוטמו שיהא מקום הקטימה לח ונותן ריח ובתלושין קמיירי: רבה המר על גבי גחלם נמי מוסר. כשמואל דאוכל נפש הוא עשון פירות זה ושוה לכל נפש ואי משום כבוי והבערה ואולודי ריחא מידי דהוה אבשרא אגומרי דאיכא כל הני ושרי: קטורא שרי. כן דרש להם ולה פירש דבריו: הי קטורא בידי. שעושין לבתי שוקים ולבתי ידים של חלוקי הנשים שמקמטין אותן על עך חלק או על אגודה של קשים וקורין חופרונליי"ר מעשה אומן הוא ואסיר. וקטורא לשון קשר: ואי קטורא. לשון קטור הכבשן ש דהיינו לעשן: אסור משום דמוליד ריח. והיכי דריש דשרי: נשרא אגומרי. מוליד נמי ריח בפחמין: אלמלא סודום אסה. חכם גדול ונכבד: קדשים סלקה דעתך. מחי קרוב להאכיל קדשים איכא היאך יכולין להיות קדשים ואין אדם מקדישן: אימא כעין קדשים. והכי שלחו ליה שאתה מאכיל את ישראל כעין קדשים והרומה מומר הוקדשו לפסח: בתבי' פרסו יולאה. בשבת: ברלועה שבין קרניה. לנוי ואמור רבנן משאוי הוא ואינו תכשיט לה: ומקרדין. אישטריליי"ר במגררת של ברזל ששיניה דקות ואע"ג דעביד חבורה: ברחים שלהן. כעין חותם שלנו: מקרלפים. במגררת של עץ ששיניה גסות ואין עושה חבורה: גבו' במחי קח מיפלגי כולה לישנח לא גרסי׳ וה״ג ושלש מחלוחות בדבר ר' יהודה סבר דבר שאין מסכוין אסור מיהו קרוד קטנים ועושין חבורה קרלוף גדולים וחין עושין חבורה ולא גזריכן קרלוף אטו קרוד ורבכן סברי לה כרבי יהודה דאמר דבר שאינו מסכוין אסור וגורינן קרלוף אטו קרוד ור' אלעור בן עוריה סבר דבר שחין מתכוין מותר. ופירוש ר' יהודה סבר חבורה אע"פ שאין מתכוין לה אסור מיהו הך חששא בקרוד איתא הלכך אין מקרדין אבל בקרצוף ליכא למיחש משום חבורה: ורבגן סברי נמי כר' יהודה דדבר שאין מתכוין אסור. ואין מקרדין ומחמירי מיניה דגזרי קרלוף אטו קרוד: ור' אלעור סבר. הואיל ואין מתכוין לחבורה אף על גב דומנין דמתרמי שרי הלכך אפי׳ קרוד שרי: הלכה כר׳ שמעון. דחמר (שבת כב. מו:) גורר אדם מטה כסא וספסל דדבר שאינו מתכוין מותר:

מתני׳

ברי"ש, ב) [שבת קלד.], ג) פסחים נג. ברכות יט. תוספת' פ"ב ע"ש], [תוספת' פ"ג מי"ב], ד) [עדיות פ"ג מי"ב], יה:], ז) שבת נד:, ה) [פסחים יה: תוספ׳ כ) [שם וש"נ], ל) [לקמן בהמביל דף לג:], מ) [בראשית יע], () [וע"ע מום׳ שבת נד: ד״ה הוה וכו׳

הנהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה על גני וכו' ומאן דשרי סבר דללאו ילתה ולא הוי אב מלאכה יהבערה שלא לצורך

גליון הש"ם

מתני' אכל מקרצפין. עי שכת דף נג ע"ל תוס' ד"ה מהו ליתן ומו"ק דף י ע"ב

לעזי רש"י

אופרונציי"ר [פרונציי"ר]. לקפל (קפלים בשפת הבגד לנוי). אישטריליי"ר. לסרק

מוסף רש"י

תודום איש רומי. ישראל חשוב שהיה כרומי (פטחים נג.). גדי מקולם. ללוי ראשו על כרעיו ועל קרבו לאטו על כנעיי זעל קובו כלליית הפסח, דחניא בכילד לולין (פסחים עד.) ר" עהיבא ולפנינו טרפון) קורהו מקולס לפי שתולה כרעיו חולה לו בלדו כנושא כלי זינו בלדו. כובע נחשת בגלית (ש"א יו) תרגומו קולסא דנחשא וכעי"ז ברכות . (פסחים נג. בו על כרעיו ועל הרבו (פסחים נג.). כעין הדשים. שהוא הרוב להאכיל את ישראל קדשים שהרואה מבור לשם פסח (ברכות יט.). מקרצפין. בכלי ששיניו גסות ואינו עושה חבורה, דחובל בבעלי חיים אב מלאכה היא (פסחים יא:).

מוסף תוספות

א. מפני התקלה א״כ בזמז הבית הוה מעשר כשעישר וא"כ מאי קאמר דהוה מעשר כל שתא . היותר כי אם בז י״ד או

אפילו להימשך בה חכמים אוסרין. תנא ר׳ יונה בן פזי דברדיליה, אמרו לו או העבר רצועה מפרתך, או עמוד מבינותינו. הוה, וע"ש עוד. ב. בשביל מס. תר"כ. ג. דומיא דמה שאמרו (נזיר מב.) נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק. רענ"ל.

שה או על שת. ב. בשבה מט. מו כ. א. ומיא רמה אפור (נוח מבן מפספס אבי זא טווף, נערכת. אציר והישן בה והכמים אחסרין. תא די יונה בן פוי דברדידיה, אמרו זו או השחירו שיניו מפני הצומות. תנא לא היתה או למח מבינתו, א"ר חנינא פעם אחת יצאת והשחירו שיניו מפני הצומות. תנא לא היתה של שכינתו א"ר קיריס ללמדך שכל מי שספק בידו למחות ולא מחחה קלקלה תלויה בו. ומקרידן את הבתמה ביו"ט. ת"ר איוהו קירוד, כינים של בתמה, כגון תולעים קטנים תפוסין בעור הבה שאי אפשר להסירם אלא בחבורה, קרצוף גדולים ואין עושין חבורה. וג' מחלוקות בדבר, ת"ק דהוא ר' אלעזר בן עזריה סבר דבר שאין מתכוין מותר בדון מחור שהרי ר' אלעזר בן עזריה מודי ואסיקנא אמר רב נחמן הלכה כר"ש דסבר דבר שאין מתכוין מותר שהרי ר' אלעזר בן עזריה מודי לה כר' יהודה ומחמרי. ואסיקנא אמר רב נחמן הלכה כר"ש דסבר דבר שאין מתכוין מותר שהרי ר' אלעזר בן עזריה מודי לה.